

Høringssvar fra Kastvollen Rehabiliteringssenter til *Definisjon av habilitering og rehabilitering*.

Kastvollen Rehabiliteringssenter støtter tanken om å **forsterke brukerperspektivet** i definisjonen, ved å tydeliggjøre at det er brukerens mål for eget liv som skal legges til grunn ved utforming av et rehabiliteringstilbud. Vi er også positive til at det kommer frem at definisjonen fanger opp at rehabilitering **er prosesser som også kan være av livslang varighet**, og at behovet for tverrfaglig samarbeid og koordinering kan variere over tid i et forløp.

- 1) Innspill fra brukerne 5/1-17, Tverrfaglighet: Kastvollen Rehabiliteringssenter støtter brukerinnspillene som peker på at det er behov for å **se hele mennesket** i et livsløpsperspektiv. Det å leve aktive liv og det å mestre hverdagen er viktig. Rehabilitering skal derfor **foregå på ulike livsområder og mange aktører kan være involvert** ikke bare innenfor helse, men nærpersioner, transport, skole, kultur og fritidsarenaer.
- 2) WHO's definisjon av rehabilitering (2014): *"Rehabilitation of people with disabilities is a process aimed at enabling them to reach and **maintain their optimal physical, sensory, intellectual, psychological and social functional levels**. Rehabilitation provides disabled people with the tools they need to attain independence and self-determination."*
- 3) I artikkel 26 i FN's konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne står det at *"Partene skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak, herunder gjennom likemannsarbeid, slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan oppnå og beholde størst mulig selvstendighet, utnytte **sitt fysiske, mentale, sosiale og yrkesmessige potensial fullt ut, og oppnå full inkludering og deltakelse på alle livets områder. For det formål skal partene opprette, styrke og videreutvikle tverrfaglige habiliterings- og rehabiliteringstjenester** og – programmer, særlig på områdene helse, sysselsetting, utdanning og sosiale tjenester, på en slik måte at disse tjenester og programmer a) begynner på et så tidlig stadium som mulig, og er **basert på en tverrfaglig vurdering av den enkeltes behov og ressurser**, og b) støtter deltakelse og inkludering i lokalsamfunnet og på alle samfunnsområder, er frivillige, og tilbys mennesker med nedsatt funksjonsevne så nær lokalmiljøet som mulig, også i distriktene."*

Basert på disse tre punktene over, som alle beskriver kompleksiteten i rehabiliteringsfeltet, vil Kastvollen vektlegge det **tverrfaglige samarbeidet**, med brukeren som hovedaktør, som grunnleggende i en rehabiliteringsprosess. Kastvollen er derfor uenig i departementets vurdering på s.9 i Høringsnotatet «*i mange sammenhenger kan det være tilstrekkelig at en aktør arbeider sammen med brukeren*». I en rehabiliteringsprosess har brukeren mål på deltagelses- og /eller aktivitetsnivå (jfr. ICF), og en vellykket prosess vil være avhengig av et godt tverrfaglig samarbeid – og dette må gjenspeiles i definisjonen! I de tilfeller det er tilstrekkelig at *en* aktør samarbeider med brukeren, er det vel heller snakk om behandling eller opptrening, IKKE om rehabilitering.

Innspill til forslag til forskriftsendring fra HOD:

Første del: Habilitering og rehabilitering skal ta utgangspunkt i brukerens livssituasjon og mål (ordlyden støttes av Kastvollen).

Andre del: Habilitering og rehabilitering er målrettede samarbeidsprosesser mellom bruker, pårørende og tjenesteytere (= tverrfaglig samarbeid) og på relevante arenaer. Prosessene kjennetegnes ved koordinerte, sammenhengende og kunnskapsbaserte tiltak fra aktørene (Kastvollen mener det bør komme frem i definisjonen at forskning viser at tverrfaglig samarbeid med brukeren mot dennes mål er det som gir best effekt).

Tredje del: Formålet er at brukeren, som har eller står i fare for å få begrensninger (Kastvollen mener at om brukeren «står i fare for å få begrensninger», vil heller forebygging være riktig tiltak.) i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne, skal gis (Kastvollen mener at begrepet «gis» kan tolkes som at brukeren settes i takknemlighetsgjeld, og at man derfor heller bør omformulere til «skal ha mulighet til best mulig funksjons- og mestringsevne, osv...) mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet.